

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра електротехнічних систем та енергетичного
менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Робітнича професія ч. II
Викладач	Олександр КОЗЛОВСЬКИЙ, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри електротехнічних систем та енергетичного менеджменту
Контактний тел.	+38(066)282-44-27
E-mail:	kozlovskiy.learn@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 28 годин, практичні заняття – 14 годин, самостійна робота – 78 годин. Формат: очний (offline / facetoiface) / дистанційний (online). Мова викладання: українська. Рік викладання – 2022.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Робітнича професія ч. II» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: ОК 6. Фізика; ОК 8. Комп'ютерна графіка; ВБ 1.4. Вступ до спеціальності; ВБ Робітнича професія ч. I.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Робітнича професія ч. II» є набуття майбутніми бакалаврами професійних компетенцій у галузі експлуатації розподільних електричних мереж для вирішення задач надійного функціонування систем електропостачання на рівні II-ї кваліфікаційної групи.

Завдання вивчення дисципліни:

- формування компетентностей, важливих для особистісного розвитку майбутніх фахівців та забезпечення їхньої конкурентоспроможності на сучасному ринку праці;
- теоретична та практична підготовка здобувачів з питань улаштування трансформаторів, розподільних установок (РУ) 0,4-10 кВ, комплектних трансформаторних підстанцій (КТП), шаф камери збірної одностороннього обслуговування (КЗО), щитів одностороннього обслуговування (ЩО) та технологічних операцій їх монтажу/демонтажу, обслуговування, ремонту;
- отримання здобувачами навичок користування робочими технологічними картами та проектами виконання робіт.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- правила оперативного обслуговування електроустановок;
- вимоги безпеки праці при обслуговуванні обладнання та організації праці на робочому місці;
- читати принципи схем первинних з'єднань, оперативного струму й блокування розподільних установок і ТП;
- слюсарний інструмент, такелажне оснащення та вантажопідйомні механізми для проведення ремонту устаткування розподільних установок (РУ), трансформаторних підстанцій (ТП);
- принципи роботи силового обладнання електричних станцій та підстанцій, пристроїв захисного заземлення та грозозахисту;
- технологію проведення монтажу / демонтажу силових трансформаторів, КЗО та ЩО, їх обладнання;
- технологію проведення монтажу/демонтажу силових трансформаторів і корпусу КТП;
- несправності електрообладнання, що виникають найчастіше, і методи їх усунення;

- призначення, організацію й правила проведення поточного ремонту устаткування РУ, ТП і КТП;

уміти:

- використовувати нормативну й технічну документацію та інструкції;
- читати технологічні карти й проекти виконання робіт;
- безпечно виконувати операції відповідно до технологічних карт;
- читати схеми ділянок розподільних мереж;
- застосовувати засоби індивідуального та колективного захисту;
- робити огляди трансформаторів, обладнання шаф КЗО та ЩО, визначати їх основні дефекти;
- виконувати профілактичні перевірки й вимірювання на ТП, КТП і РУ;
- регулювати напругу трансформатора анцапфним перемикачем;
- виконувати фарбувальні роботи;
- працювати з мегомметром – визначати опір ізоляції силового трансформатора;
- раціонально використовувати енергоресурси та матеріали;
- правильно застосовувати електроізоляційні матеріали;
- оформлювати звіти про виконану роботу.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Експлуатація РУ, ТП.

Тема 1. Технічне обслуговування силових трансформаторів 10/0,4 кВ.

Визначення, призначення, будова, основні параметри силових трансформаторів. Схеми та групи з'єднання обмоток трансформаторів. Активна, реактивна та повна потужність. Напруга короткого замикання, струм холостого ходу.

Системи технічного обслуговування: планово-запобіжні ремонти, ремонт за необхідністю. Технічний огляд та профілактичний контроль. Методи та засоби визначення основних дефектів і несправностей (витікання оливи, КЗ у обмотках, ушкодження ізоляторів і т. п.) силового трансформатора.

Поточне обслуговування силового трансформатора (очищення ізоляторів, фарбування баку, підключення / відключення контактної частини, підготовка контактних поверхонь, доливання оливи і т. п.). Регулювання напруги силових трансформаторів. Порядок регулювання напруги трансформатора анцапфним перемикачем. Вимірювання опору ізоляції силового трансформатора за допомогою мегомметра.

Робочі технологічні карти. Інструкції з експлуатації силового трансформатора. Правила безпечної роботи з інструментом і пристосуваннями.

Тема 2. Технічне обслуговування обладнання РУ 0,4-10 кВ.

Призначення, будова, основні характеристики та електричні схеми шаф камери збірної одностороннього обслуговування (КЗО) 6-10 кВ і щита одностороннього обслуговування (ЩО).

Призначення, характеристики силового електричного обладнання розподільних установок (РУ):

- 0,4 кВ: автоматичні вимикачі, рубильники, вимикачі-роз'єднувачі, перемикачі;

- 6-10 кВ: високовольтні вимикачі, вимикачі навантаження, роз'єднувачі та їх приводи.

Перенапруги у електричній мережі. Призначення, види та будова засобів обмеження рівнів перенапруги.

Однолінійні схеми ТП і РП. Джерела оперативного струму на підстанції (ПС): призначення, види. Призначення, будова, електричні схеми вмикання трансформаторів струму та напруги. Призначення, види струмопровідних шин.

Обслуговування РУ. Технічні огляди електрообладнання РП, РУ: шаф, панелей, комутаційних апаратів.

Основні розміри, кольори й методи нанесення знаків візуалізації та диспетчерських найменувань на електротехнічне обладнання.

Робочі технологічні карти. Інструкція з експлуатації обладнання РУ. Правила безпечної роботи з інструментом і пристосуваннями.

Змістовий модуль 2. Монтаж і ремонт обладнання РУ, ТП

Тема 3. Монтаж / демонтаж обладнання розподільних установок, комплектних трансформаторних підстанцій 0,4 і 6-10 кВ.

Ошинування / розшинування силового трансформатора. Монтаж / демонтаж силового трансформатора та корпусу КТП.

Ошинування / розшинування КЗО. Монтаж / демонтаж шаф КЗО та ЩО.

Монтаж / демонтаж панелей у РУ 0,4 кВ та шаф у РУ 6, 10 кВ.
Монтаж/демонтаж комутаційних апаратів 0,4 кВ і 6-10 кВ.

Призначення, види електропровідних шин. Основні характеристики та принципи складання і зварювання елементів збірних шин, їх з'єднання з комутаційними апаратами, силовими трансформаторами й кабельними лініями.

Монтаж / демонтаж обмежувачів перенапруги нелінійних та розрядників вентильних.

Схема нормального режиму роботи підстанції. Однолінійна схема трансформаторної підстанції і розподільчого пункту.

Робочі технологічні карти. Правила безпечної роботи з інструментом і пристосуваннями.

Тема 4. Ремонт обладнання розподільних установок, трансформаторних підстанцій 0,4 і 6-10 кВ.

Ремонт шаф у РП-0,4 кВ, РП-6, 10 кВ.

Ремонт комутаційних апаратів 0,4 і 6-10 кВ. Регулювання-змазування приводів комутаційних апаратів 0,4 і 6-10 кВ та заземлюючих ножів.

Контроль стану контактних з'єднань.

Методи випробовування вентильних розрядників і ОПН.

Робочі технологічні карти. Правила безпечної роботи з інструментом і пристосуваннями.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних і лабораторних заняттях за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Базова

1. СП(ПТ)О 7241.D. 35.13 – 2018. Стандарт професійної (професійно-технічної освіти). *Професія*. Електромонтер з експлуатації розподільних мереж. Професійні кваліфікації: електромонтер з експлуатації розподільних мереж II, III, IV, V-го розряду. Київ, 2018 рік.
2. Правила технічної експлуатації електроустановок споживачів. – Х.: Видавництво «Форт», 2017. – 376 с.
3. Електричне обладнання підстанцій систем електропостачання / А. Ю. Орлович, П. Г. Плешков, О. А. Козловський та ін. – М-во освіти і науки України, Центральноукр. нац. техн. ун-т. – Кропивницький: ЦНТУ, 2020, 318 с.
4. Гнедков М. Г. Експлуатація розподільних мереж напругою 0,38-10 кВ. – Черкаси: ЧДТУ, 2018. – 270 с.
5. Гряжа В.М. Конспект лекцій з курсу «Електрична частина станцій та підстанцій» (частина 1) / В. М. Гряжа, А.О. Карюк; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 149 с.
6. Клименко Б. В. Електричні апарати. Електромеханічна апаратура комутації, керування та захисту. Загальний курс. – Харків: Вид-во «Точка», 2012. – 340 с.
7. Pansini A. J. Guide to electrical power distribution systems / Anthony J. Pansini The Fairmont Press, Inc, 2005. – 264 p.
8. Li T. Live-Line Operation and Maintenance of Power Distribution Networks / Tianyou Li, Lin Qiujin, Genghuang Chen, China Electric Power Press, 2017. – 506 p.

Додаткова

1. Правила улаштування електроустановок. – Видання офіційне. Міненерговугілля України. – Х.: Видавництво «Форт», 2017. – 760 с.
2. НКАИ.670049.073-01 ТИ. Камери збірні одностороннього обслуговування серії КЗО-10 обслуговування серії КЗО-10 (без висувних елементів). Технічна інформація. Редакція 1, 2021. 26 с. URL: <http://surl.li/czmrj>.
3. НКАИ.670049.073 ТИ. Камери збірні одностороннього обслуговування серії КЗО-10 (з висувними елементами). Редакція 1, 2021. 44 с. URL: <http://surl.li/czmus>.
4. НКАИ.670049.037 ТИ. ВЫКЛЮЧАТЕЛИ ВАКУУМНЫЕ СЕРИИ ВР1 (для КЗО). Технічна інформація. Редакція 5, 2013. 25 с. URL: <http://surl.li/czmtk>.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри електротехнічних систем та енергетичного менеджменту, Протокол №2 від «31» серпня 2022 р.